

Retouradres: Anna van Buerenplein 41, 2595 DA DEN HAAG

Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Datum	26 maart 2025	Contactpersoon	N. van den Bos
Onderwerp	Consultatie conceptwetsvoorstel bestrijden energieleveringscrisis	E-mail	nelleke.van.den.bos@elementnl.nl

Geachte heer, mevrouw,

Element NL behartigt de gemeenschappelijke belangen van bedrijven die een vergunning hebben voor de opsporing en winning van aardolie en aardgas in Nederland en op het Nederlandse deel van het continentale plat.

Element NL constateert met genoegen dat het conceptwetsvoorstel Bestrijden energieleveringscrisis (het **conceptwetsvoorstel**) voorziet in een verbetering van de weerbaarheid van het gassysteem en een duidelijk kader beoogt te geven op welke manier de overheid kan ingrijpen als dat nodig is. Element NL onderschrijft het belang van deze thema's.

Nederlands aardgas als transitiebrandstof

In haar brief van 5 maart jl. geeft de Minister van Klimaat en Groene Groei (de **Minister**) een update ten aanzien van de stand van zaken van de gaswinning. Nederland produceert al decennialang aardgas, zowel op land als op de Noordzee. In de overgang naar duurzame energie zal aardgas nog een belangrijke rol blijven spelen. Ruim een derde van het primair energieverbruik van Nederland wordt momenteel nog ingevuld door aardgas. Dit gas is bijvoorbeeld nodig voor huishoudens om te koken en water en huizen te verwarmen. Ook de Nederlandse industrie kan nog niet zonder. Er is nog niet voldoende duurzame energie beschikbaar om nu al te kunnen stoppen met het gebruik van aardgas. Prognoses¹ laten zien dat het volledig afbouwen van de Nederlandse gasvraag in lijn met onze klimaatambities nog zeker enkele decennia in beslag zal nemen.

De afgelopen jaren is de productie van aardgas sterker gedaald dan wenselijk is in deze fase van de energietransitie. Als er geen maatregelen worden genomen, zal de productie de komende decennia verder dalen. Hiermee wordt Nederland meer afhankelijk van import en kwetsbaarder voor prijsschommelingen van LNG. Daarnaast kent geïmporteerd gas een veel hogere uitstoot van broeikasgassen. In het licht van alle geopolitieke ontwikkelingen is het belang van een onafhankelijke en diverse energievoorziening sterker geworden.

In de transitiefase zien we dat veel gasvelden de komende jaren uit productie raken, of al zijn, en er komt relatief weinig productie uit nieuwe velden bij. Omdat nieuwe velden veelal kleiner en vaak technisch en/of economisch moeilijker te ontwikkelen zijn, is het investeringsrendement per veld lager dan voorheen. Investerings door producenten kunnen moeilijker worden gefinancierd en terugverdiend. Doordat de (financiële) risico's van opsporings- en winningsactiviteiten toenemen en het algemene investeringsklimaat voor producenten niet als stabiel wordt ervaren, zijn bedrijven

¹ KGG (2024). Delfstoffen en aardwarmte in Nederland, jaarverslag 2023.

terughoudender geworden om te investeren in de opsporing en winning van nieuwe Nederlandse velden. De toenemende druk op de ruimte op de Noordzee en het gebrek aan draagvlak voor gaswinning zorgen daarbij voor extra onzekerheid voor producenten. Wanneer bedrijven investeringen doen in de opsporing, willen zij ook de zekerheid hebben dat zij deze investeringen kunnen terugverdienen met de winning van aardgas. Deze veranderende marktomstandigheden bieden kansen voor en vergen investeringen van nieuwe spelers.

De verwachting is dat met het huidige (en historisch lage) activiteitsniveau van opsporing en winning nog slechts 35 tot 40 miljard m³ Nederlands aardgas gewonnen zal worden. Het technisch potentieel is echter nog aanzienlijk en wordt geschat op ruwweg 200 miljard m³, waarvan 150 miljard m³ op de Noordzee en 50 miljard m³ op land. Benutting van dit potentieel beperkt niet alleen de afhankelijkheid van buitenlands aardgas, maar levert de Staat ook significante inkomsten op.

Sectorakkoord

Met het oog op deze ontwikkelingen maakt de sector momenteel met de Minister en met Energie Beheer Nederland (**EBN**) afspraken over de gaswinning in Nederland, zodat de sector kan blijven bijdragen aan een meer onafhankelijke positie van ons land (het **Sectorakkoord**). Daarbij willen partijen maatregelen nemen, uit te voeren door de verschillende partijen, om het activiteitsniveau te verhogen. Deze gesprekken bevinden zich in een vergevorderd stadium.

Het gaat daarbij onder meer om maatregelen die bijdragen aan de verlaging van investeringsrisico's, de overdracht van onbenutte vergunningen aan partijen die wel willen investeren, en maatregelen die de vergunningverlening voorspelbaarder maken en versnellen. Ook wordt onderzocht of er maatregelen nodig zijn om de economische aantrekkelijkheid van het ontwikkelen van nieuwe velden te vergroten. Nu kiezen mondiaal opererende bedrijven er voor om in andere landen te investeren, omdat de investering daar meer opbrengt.

De doelstelling van dit Sectorakkoord sluit daarmee naadloos aan op de doelstelling van het Wetsvoorstel. Om die reden vraagt Element NL aandacht voor de volgende thema's.

Vergroten aandeel EBN in exploratie gaswinning op zee

Element NL verwelkomt de in het wetsvoorstel opgenomen wettelijke grondslag voor het verlenen van instemming door de Minister voor een groter aandeel van EBN in de opsporing in gevallen waarin:

- a. het project zonder groter aandeel van EBN geen doorgang zou vinden;
- b. het project een significante verhoging van de gasproductie op de Nederlandse Noordzee kan opleveren.

Vergunninghouders worden verplicht om na succesvolle exploratie het extra aandeel van EBN (max. 45% extra) terug te kopen tegen het door EBN voorgeschoten bedrag plus een (marktconforme) risicopremie.

Met dit voorstel wordt de noodzaak onderschreven van de verhoging van het aantal opsporingsactiviteiten. Aan het vergroten van het aandeel van de marktconforme deelname door EBN in opsporingsactiviteiten worden voorwaarden verbonden om het publieke belang te waarborgen en marktverstoring te voorkomen. Element NL verzoekt te worden betrokken in de uitwerking van die voorwaarden. Het is belangrijk dat in de praktijk niet zodanig hoge voorwaarden worden gesteld dat de maatregel in feite ineffectief wordt.

NB. Art 88 lid 2 sub a en c van het wetsvoorstel ter wijziging van de Mijnbouwwet lijken dezelfde voorwaarden in te houden. Ook valt op dat in de Memorie van Toelichting slechts sprake is van drie voorwaarden, terwijl er in het wetsvoorstel vier genoemd worden.

Vergunningsprocedures

De vergunningsprocedures (inclusief bezwaar- en beroepsprocedures) rond gaswinning worden door de leden van Element NL ervaren als langdurig, complex en onzeker. Deze onzekerheid leidt steeds vaker tot het besluit om nieuwe initiatieven niet te ontplooiën en dit heeft rechtstreeks gevolgen op de Nederlandse gasproductie. De afgelopen jaren is samen met het Ministerie binnen de kaders van de huidige wet- en regelgeving gewerkt aan een aantal concrete verbeteringen, zoals het verduidelijken van de benodigde aan te leveren gegevens bij een vergunningaanvraag door het ontwikkelen van de zogeheten branchedocumenten.

Daarnaast onderzoeken Element NL en het Ministerie de mogelijkheden voor wijziging van wet- en regelgeving gericht op het aanbrengen van verbeteringen en het wegnemen van hindernissen om de gewenste optimalisatie van de gaswinning in Nederland te bereiken. Omdat er geen tijd te verliezen is, zoals hiervoor uiteengezet, biedt dit conceptwetsvoorstel een volgens Element NL een uitgelezen kans om met behulp van een aantal concrete verbeteringen het verlenen en verlengen van vergunningen te optimaliseren. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het verkrijgen van een winningsvergunning na een succesvolle boring eenvoudiger te maken, voor opsporingsvergunningen geen uitgebreide voorbereidingsprocedure meer toe te passen en het bewerkstelligen dat voor separate functioneel ondersteunende activiteiten geen nieuwe omgevingsvergunning is benodigd. De sector verzoekt gezamenlijk te onderzoeken en uit te werken welke verbeteringen al kunnen worden doorgevoerd in de context van het conceptwetsvoorstel.

Opleggen vulverplichting aan aardgasbedrijven

In het Wetsvoorstel wordt in artikel 2.69 van de Energiewet een vulverplichting voor aardgasbedrijven geïntroduceerd; de Minister kan, indien dit noodzakelijk is om het nationale vuldoel voor gasopslaginstallaties te realiseren, bij Algemene Maatregel van Bestuur aan o.a. aardgasbedrijven een verplichting opleggen een minimale hoeveelheid gas te hebben opgeslagen in Nederlandse ondergrondse gasopslaginstallaties, en gedurende het opslagjaar tussentijds minimaal een bepaald percentage van de jaarlijkse minimale hoeveelheid gas te hebben opgeslagen.

Uit de voorgestelde definitie van 'aardgasbedrijf' in artikel 1.1 van de Energiewet blijkt dat daaronder ook wordt verstaan de rechtspersoon die zorgt voor de productie van gas, dus de aardgasproducenten. In de Memorie van Toelichting echter wordt de aardgasproducenten echter niet genoemd: "Voor wat betreft het opleggen van een opslagverplichting kan worden gedacht aan leveranciers, opslagbeheerders of capaciteitshouders in gasopslagen". Ook in de verordening gasleveringszekerheid worden gasproducenten niet, maar gasleveranciers wél, genoemd als partijen die verplicht kunnen worden gas op te slaan in opslaginstallaties (zie artikel 6ter, eerste lid, onder a). Element NL kan zich ook niet voorstellen hoe de aardgasproducenten verplicht zouden kunnen bijdragen aan het vuldoel. Zij kunnen immers niet plotseling meer produceren.

Element NL stelt daarom voor om de definitie van aardgasbedrijf in artikel 1.1 van de Energiewet aldus aan te passen:

aardgasbedrijf: natuurlijk persoon of rechtspersoon die zorgt voor de productie, transmissie, distributie, levering, aankoop of opslag van gas, met inbegrip van LNG, en die verantwoordelijk is voor de met die functies verband houdende commerciële, technische of onderhoudswerkzaamheden, met uitzondering van eindafnemers;

Onteigening

Op basis van artikel 2.7 kan onteigening plaatsvinden ter uitvoering van de verordening gasleveringszekerheid. Onteigening is een ingrijpende maatregel waarbij zorgvuldigheid essentieel is. In dat verband vraagt Element NL zich af hoe de woorden “ten name” in het tweede lid gelezen dienen te worden. Wordt daadwerkelijk bedoeld dat een derde partij in naam van de aangewezen rechtspersoon onteigening uitgesproken kan worden? Ook wordt aandacht gevraagd voor lid 4, waarin staat dat Onze Minister de gevolgen van de gevolgen van de onteigening. Vanwege de gewenste zorgvuldigheid lijkt het Element NL van belang dat de gevolgen in een Algemene Maatregel van Bestuur of tenminste in een ministeriële regeling geregeld worden.

Tot slot

Element NL is graag bereid tot een nadere toelichting op deze zienswijze. Veel waarde wordt gehecht aan de continuering van de constructieve dialoog tussen Element NL en de overheid en andere stakeholders.

Met vriendelijke groet,

Arendo Schreurs
Directeur